

Filipino

Ikalawang Markahan

Modyul 5

Ikawalo at Ikasiyam na linggo

“Munting Pagsinta”

Dula- Mongolia

Kohesiyong Gramatikal

Panimula

Malawak ang naging impluwensya ng panitikan sa maraming bansa sa Silangang Asya. Ito ay nagsilbing salamin ng kultura ng bansang kinabibilangan nito. Isa na rito ang bansang Mongolia. Ang pamumuhay sa bansang ito ay natatangi sanhi ng lokasyon nito. Ito'y nakapagitan sa bansang Siberia at China at napapalibutan ng mga disyerto at mga ilog. Ang Mongolia ay binubuo ng iba't ibang tribo at karaniwang namumuhay silang mga lagalag. Ang kalagayang ito ay masisilayan sa kanilang panitikan.

Ang **Aralin 2.5** ay magpapamalas ng pagpapahalaga sa dula na “Munting Pagsinta” na hinalaw ni Mary Grace A. Tabora sa pelikula ni Sergei Bordov na mula sa Mongolia. Sa pagtatapos ng araling ito, inaasahang maisusulat mo ang isang maikling dulang naglalarawan sa karaniwang pamumuhay ng tao sa alinmang bansa sa Silangang Asya gamit ang mga pang-ugnay. Masasagot mo rin nang may pag-unawa ang tanong na: Bakit mabisa ang dula sa paglalarawan ng karaniwang buhay at paano mabisang makabubuo ng mga pahayag o diyologo ng dula?

MGA PINAKAMAHALAGANG KASANAYANG PAMPAGKATUTO (MELC):

- F9PN-IIg-h-48** - Nauuri ang mga tiyak na bahagi at katangian ng isang dula batay sa napakinggang dayalogo o pag-uusap;
- F9PB-IIg-h-48** - Nasusuri ang binasang dula batay sa pagkakabuo at mga elemento nito;
- F9PD-IIg-h-48** - Napaghahambing ang mga napanood na dula batay sa mga katangian at elemento ng bawat isa;
- F9PU-IIg-h-51** - Naisusulat ang isang maikling dula tungkol sa karaniwang buhay ng isang pangkat ng tao sa ilang bansa sa Asya;
- F9WG-IIg-h-51** - Nagagamit ang mga angkop na pang-ugnay sa pagsulat ng maikling dula.

(Una, Ikalawa at Ikatlong Araw)

Subukin

Panuto: Basahin at unawain ang mga katanungan. Isulat ang titik ng tamang sagot sa hiwalay na buong papel. Huwag kalimutang isulat ang pangalan, taon at pangkat at bilang ng modyul.

1. Ano ang ikinaiba ng dula sa ibang genre ng panitikan?
 - A. Ito ay binibigkas nang maindayog
 - B. Masining na isinasalaysay sa madla
 - C. Mayaman sa supernatural na pangyayari
 - D. Itinatanghal ito sa harap ng maraming tao

2. Elemento ng dula na nagsasabuhay sa mga tauhan sa iskrip na isinulat ng mga "Screen writer".
A. Aktor B. Direktor C. Tagpuan D. Manonood
3. Siya ang nagpapakahulugan sa iskrip at nagsasabi kung ano ang lagay ng stage, pwesto ng mga tauhan at iba pang bagay sa entablado o tanghalan.
A. Aktor B. Direktor C. Tagpuan D. Manonood
4. "Itay ako'y masyado pang bata para sa bagay na iyan. Ang kasal ay sa matatanda lamang". Ang nakapaloob sa panipi ay isang halimbawa ng _____.
A. Tagpo B. Yugto C. Dayalogo D. Iskrip
5. Ang bahaging ito ay ang paglabas masok ng mga tauhang gumaganap sa tanghalan.
A. Yugto B. Tagpo C. Entablado D. Tanghalan

Para sa bilang 6-10

6. Ito ay mga salitang pagpapatungkol na nagsisilbing pananda upang hindi paulit-ulit ang mga salita.
A. Modals C. Kohesiyong Leksikal
B. Transitional Devices D. Kohesiyong Gramatikal
7. "Kung makikita mo si **Manoling**, sabihin mo lamang na ibig ko siyang makausap". Ang pangungusap ay isang halimbawa ng _____.
A. Anapora B. Katapora C. Panuring D. Panghalip
8. Ang mga sumusunod ay halimbawa ng cohesive devices, **MALIBAN SA ISA**.
A. Ito B. Siya C. Sina D. Kanila
9. Malaki na ang pagbabagong naganap sa bansa nang dahil sa **COVID-19 pandemic**. Ito ang naging dahilan at inilunsad ang distance learning. Aling salita ang humalili sa may salungguhit?
A. Ito B. Ang C. Nang D. Naging
10. _____ ay nag-aalay ng serbisyo sa mga tinamaan ng COVID-19. Ang mga frontliners ay nagpapakita ng kabayanihan..
A. Kami B. Sila C. Dito D. Tayo
11. Ito ang bahaging pinanghahati sa dula. Inilalahad ang tabing upang makapagpahinga ang mga nagtatanghal gayon din ang mga nanonood.
A. Yugto B. Tagpo C. Kabanata D. Tanghalan
12. Ang mga sumusunod ay pang-araw-araw na pamumuhay ng mga tao **maliban sa**;
A. Pumapasok sa trabaho ang kanyang ama.
B. Naghuhugas ng pinggan si Juvy pagkatapos kumain.
C. Nagtungo sa Korea si Grace upang makipagsapalaran.
D. Naghahalaman na lamang si Jomer dahil naka-quarantine sa bahay.

13. Alin sa mga pangungusap ang anapora?
- Sa panahon ngayon, kailangan nating magpalusog ng katawan
 - Kinausap si Jean ng doctor, siya'y pinayuhan na mag-quarantine muna.
 - Ito ang matinding kalaban ng mga Pilipino ngayon, ang makigpagbuno sa COVID-19.
 - Marami ang mawawala sa iyo kapag hindi mo susundin ang payo ng dalubhasa.
14. "**Temujin**, bilisan mo riyan. Kailangan nating magmadali". Ang salitang may salungguhit ay isang _____ ng dula.
- Tagpuan
 - Tauhan
 - Direktor
 - Manonood
15. Unti-unti nang niluluwagan ang pamantayan kontra COVID, ito ay nagpapahiwatig na bumababa na ang kaso sa Cebu City. Sa pangungusap anong kohesiyong gramatikal ang ginamit?
- Sa
 - Ito
 - Nang
 - Unti-unti

Aralin 2.5

Munting Pagsinta

Dula - Mongolia

Alamin

Ang araling ito ay naglalaman ng akdang pinamagatang "Munting Pagsinta" na hinalaw ni Mary Grace A. Tabora sa pelikula ni Sergei Bordov na mula sa Mongolia. Masasalaming dito ang karaniwang pamumuhay ng mga taga-Mongolia na hawig sa iba pang bansa sa Silangang Asya.

Pagkatapos ng araling ito, ikaw ay inaasahang:

- Naipapaliwanag ang kaisipan at kaugalian ng bansa batay sa mga pangyayari sa dula;
- Nauuri ang mga tiyak na bahagi at katangian ng isang dula batay sa napakinggang dayalogo o pag-uusap;
- Nasusuri ang binasang dula batay sa pagkakabuo at mga elemento nito.

Balikan

Panuto: Buuin ang mga mahalagang pangyayari mula sa maikling kwentong “Niyebeng Itim”. Gamitin ang mga pahayag sa pagsunod-sunod ng mga pangyayari. Isulat ito sa sagutang papel.

Si Li Huiquan, isang dating bilanggo sa kampo na nakalaya na.

Sa simula _____

Sa kasukdulan _____

At ang wakas _____

Tuklasin

Kung ang pag-uusapan ay ang serye ng mga pangyayari sa buhay ng tao, maaaring ang pangyayari ngayon sa iyong buhay ay nangyari o nangyayari rin sa buhay ng isang taga-Mongolia. Upang mapatunayan mo na mabisa ang dula sa paglalarawan ng karaniwang pamumuhay ng tao, narito ang isang akdang hinalaw sa pelikula mula sa Mongolia. Basahin at unawain ang teksto sa baba.

Munting Pagsinta

mula sa pelikulang Mongol: The Rise of Genghis Khan

ni Sergei Bordrov

Hinalaw ni Mary Grace A. Tabora

Mga Tauhan:

Temüjin - anak ni Yesügei na mula sa Tribong Borjigin

Yesügei - ama ni Temüjin

Borte - isang dalaginding na taga - ibang tribo

Tagpuan: Kawangis ng madilim na kalangitan ang nadarama ng magiting na mandirigmang naninimdim sa takbo ng kapalarang sinapit na nakatalungko sa isang sulok ng makipot at karima-rimarim na piitan.

Temüjin: Anong saklap na mapiit sa kulungang malupit? Ito ay silid ng kalungkutan.
Tila kailan lamang nang kasa-kasama ko si ama

Yesügei: Temüjin, bilisan mo na ryan. Kailangan nating magmadali?

Temüjin: Bakit ama?

Yesügei: Malayo ang ating lalakbayin. Kailangang huwag tayong magpatay-patay.
Mahalaga ang ating sasadyain.

Temüjin: Naguguluhan ako sa iyo ama. Kanina ka pa nagmamadali at sinasabing mahalaga ang ating sadya sa ating pupuntahan? Ano ba iyon?

Yesügei: Ika'y siyam na taong gulang na, sa edad mong iyan Temüjin ay dapat ka nang pumili ng iyong mapapangasawa.

Temüjin: Itay ako'y masyado pang bata para sa bagay na iyan. Ang kasal ay sa matatanda lamang.

Yesügei: Aba't ang batang ito, hindi naman ibig sabihin na kapag nakapili ka na ng babaeng pakakasalan mo ay magsasama na kayo. Isang simpleng pamimili lamang ng babae ang gagawin mo at pangakong siya'y iyong pakakasalan.

Temüjin: Ganoon po ba iyon?

Yesügei: Oo, anak. Tayo'y nabibilang sa Tribong Borjigin kaya't ikaw ay pipili ng babaeng mapapangasawa sa Tribong Merit.

Temüjin: Bakit sa Tribong Merit siya kailangang magmula? Hindi naman iyon ang ating tribo.

Yesügei: Malaki ang atraso ko sa tribo, kaya't sa ganitong paraan ako'y makababawi sa kanila.

Temüjin: Sa tingin mo ba ama sa ating gagawin ay kalilimutan na nila 'yon nang ganoon na lamang?

Yesügei: Hindi ko alam. Tingnan natin kung ano ang mangyayari. Mas mabuting may gawin akong paraan kaysa sa wala.

Temüjin: Kung iyan po ang sa tingin ninyo'y tama.

Tagpo: Sa maliit na nayong liblib na kinatatayuan ng ilang kabahayan.

Yesügei: Temüjin, magpahinga muna tayo.

Temüjin: Mabuti 'yan ama. Napagod na rin ako. Gagalugarin ko lamang ang paligid.

Yesügei: Huwag kang lalayo at mag-iingat ka.

Tagpo: Mapapadpad si Temüjin sa isang dampa kung saan nakatira ang dalaginding na si Borte. Mabibigla siya sa di inaasahang pagbagsak ng pinto ng kanilang kusina na likha ng aksidenteng pagkabuwal ni Temüjin.

Borte: Aaay! May magnanakaw!

Temüjin: Shhh (Tatakpan ang bibig ni Borte). 'Wag kang sumigaw, wala akong gagawing masama.

Borte: (Pipiliting magsalita kahit nakatakip ang bibig.)

Temüjin: Tatanggalin ko ang pagkakatakip ng bibig mo kung mangangako kang hindi ka na mag-iingay. Magtiwala ka sa akin hindi ako masama (Habang dahan-dahang inaalis ang kamay sa bibig ni Borte.)

Borte: (Sa isang mahinang tinig) Bakit kita paniniwalaan? Di naman kita kilala.

Temüjin: Kahit di mo ako kilala, kaya kong patunayan sa iyo na ako'y mabuti.

Borte: Mariing pagmamasdan si Temüjin) Aber paano mo patutunayan 'yang sinasabi mo? Sige nga! (Taas noo)

Temüjin: Basta ba di mo ako pagtatawanan sa sasabihin ko sa iyong patunay.

Borte: Tingnan natin.

Temüjin: (Tila seryosong nag-iisip na may ngiti sa labi)

Borte: Anong nginingiti mo riyan? Sabi mo 'wag akong tatawa, ikaw lang pala ang tatawa.

Temüjin: Heto na, handa ka na ba?

Borte: Kanina pa, ang bagal mo naman.

Temüjin: Nais ko sanaaannnng (magkakandautal) sa... sanang ikaw ang babaeng mapangasawa ko. (Mababa ang tono)

Borte: Siraulo ka ba? Niloloko mo ako no? Kabata-bata pa natin.

Temüjin: Seryoso ako. Ano payag ka ba?

Borte: Ganon-ganon lamang ba iyon?

Temüjin: Alam kong mahirap akong paniwalaan, hayaan mong ipaliwanag ko sa iyo.

Kasama ko si itay, kami'y papunta sa tribo ng mga Merit upang pumili ako ng aking mapapangasawa. Ngunit ikaw ang ibig ko, ikaw ang pinipili ko.

Borte: Anong mayroon sa akin, bakit ako ang pinili mo?

Temüjin: Di ko rin alam. Ang tanging alam ko lamang ay ito ang ibinigay ng pagkakataon sa akin. Ikaw ang aking nakita. Kaya naman pagbigyan mo na ako. Hindi naman ibig sabihin na pumayag ka ay pakakasal na tayo.

Borte: (Di pa rin makapaniwala sa bilis ng mga pangyayari) Di ko malaman kung ano ang dapat kong sabihin sa iyo. (Nag-aalangan) Pero... sige na nga.

Temüjin: Salamat sa iyo, ako'y labis mong pinaligaya. Asahan mong hindi ka magsisi sa iyong desisyon.

Borte: (Nahihiya at halos di makapagsalita) Paano na ngayon?

Temüjin: Siyempre tuloy pa rin ang buhay natin. (Masuyo ang pagkakatingin kay Borte) Pero darating ang panahon na tayo'y mamumuhay sa iisang bubong. Magkatuwang na aarugain ang ating mabubuting anak.

Borte: Matagal pa iyon.

Temüjin: Oo, pangako babalikan kita pagkatapos ng limang taon. Halika puntahan natin si ama. (Kukunin ang kamay ni Borte.)

Tagpo: Magkahawak kamay na naglalakad sina Temüjin at Borte sa paghahanap sa ama kay Yesügei na kanilang makikita na nakatunghay sa ilog.

Temüjin: Ama!

Yesügei: (Mapapaharap at magpapalipat-lipat ang tingin sa dalawa pati sa kanilang kamay) Anong... Sino siya... Bakit?

Temüjin: Ama, siya po ang babaing napili ko. Si Borte.

Borte: Magandang hapon po. Kumusta po kayo?

Yesügei: Pero...

Temüjin: (Agarang magsasalita) Paumanhin po sa pagdedesisyon ko nang di nagpapaalam sa inyo pero buo po ang loob ko sa aking ginawa. Sana'y maunawaan n'yo po ako.

Yesügei: Ganang desidido ka na, sino ba ako para di-sumang-ayon sa iyong kagustuhan. Ang iyong buhay naman ang nakataya rito. (Matiim na titingnan si Borte) Okay lang ba sa iyo?

Borte: Opo!

Yesügei:Kung gayon, halina kayong dalawa at kausapin natin ang mga magulang mo Borte.

Matapos makipagkasundo sa mga magulang ni Borte, ang mag-ama ay naglakbay pauwi sa kanilang dampa sa malayong nayon ng Mongolia. (Si Temüjin ay si Genghis Khan.)

Suriin/Talakayin

Bukod sa uri ng dula na iyo nang natutuhan, mahalagang malaman mo ang iba't ibang elemento nito upang makabuo ang isang matagumpay at magandang dula.

ELEMENTO NG DULA

1. ISKRIP – ang pinakakaluluwa ng isang dula
 - lahat ng bagay na isinasaalang-alang sad ula ay naayon sa isang iskrip
 - walang dula kapag walang iskrip
2. GUMAGANAP O AKTOR-ang nagsasabuhay sa mga tauhang nasa iskrip
 - sila ang bumibigkas ng dayalogo
 - sila ang nagpapakita ng iba't ibang damdamin
 - sila ang pinanonood na tauhan sa dula
3. TANGHALAN-anumang pook na pinagpasyahang pagdausan ng isang dula
4. DIREKTOR- siya ang namamahala at nagpapakahulugan sa isang iskrip ng dula
 - siya rin ang nagbibigay buhay sa iskrip mula sa pagpapasiya sa kaayusan ng tagpuan, ng kasuotan ng mga tauhan hanggang sa paraan ng pagganap at pagbigkas ng mga tauhan
5. MANONOOD-sa kanila inilaan ang isang dula
 - sila ang sumasaksi sa pagtatanghal ng mga aktor

GAWAIN 1: Paglinang ng Talasalitaan

Panuto: Ayusin ang mga titik at buuin ang kahulugan ng mga salita sa bawat bilang. Isulat sa papel ang nabuong sagot at gamitin sa pangungusap.

1. Piitan

g k
n l u
n u a

2. nakataya

n k a
l a a
a s a
y l

3. galugarin

t i i
u l n
b

4. masuyo

l i m
i a g
w

5. Karima-rimarim

k u k m
a s l a
a m k l
u s

GAWAIN 2: Sa Antas ng Iyong Pag-unawa

Panuto: Sagutin ang mga tanong sa baba ukol sa binasa at isulat ito sa iyong sagutang papel.

1. Ano ang paksa ng dulang binasa?

2. Anong klaseng anak si Temujin batay sa dula? Patunayan?

3. Bakit kaya pinili ni Temujin si Borte kaysa sa isang babae mula sa tribong Merit?
Ipaliwanag.

4. Bakit pumayag si Yesugi na si Borte ang mapapangasawa ng kanyang anak kahit hindi ito ang tribong kanyang pinili?
5. Ano ang ipinapahihiwatig nang maagang pagpili ng babaeng mapapangasawa ng isang lalaking taga-Mongolia? Ipaliwanag.

Isaisip

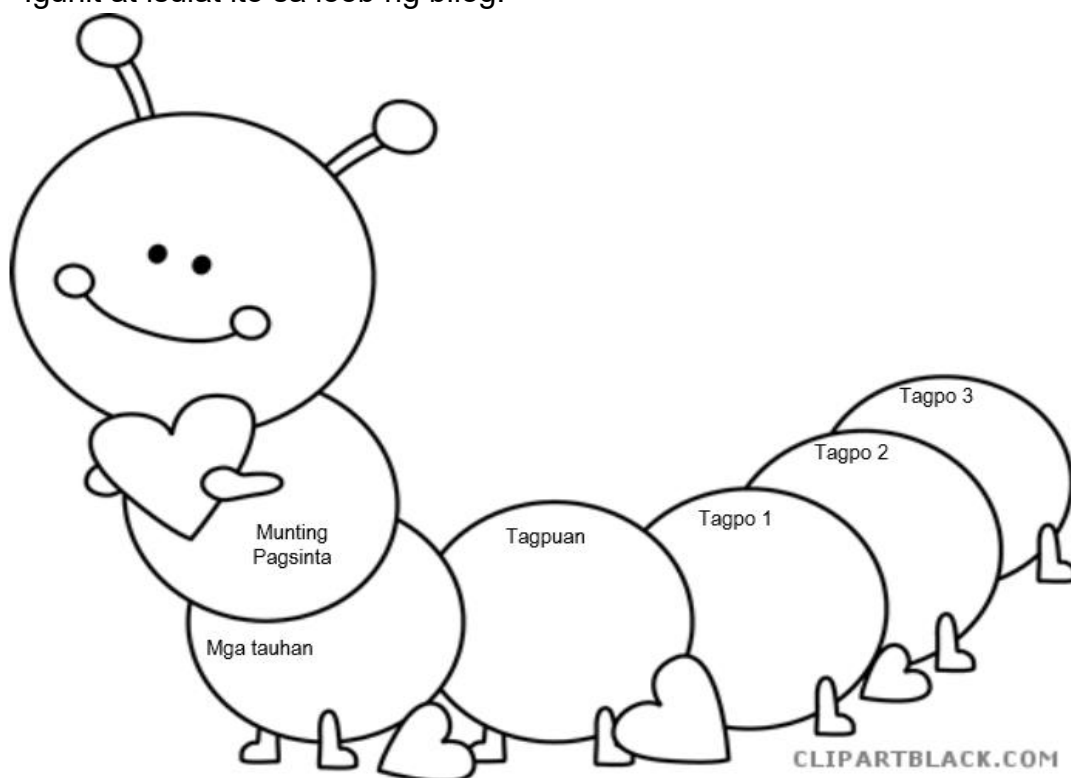
Alam mo ba na ...

Si **Genghis Khan** o **Temüjin Borjigin** (/ ɡɛŋɡɪs kɑːn/ ay ipinanganak noong Agosto 18, 1227 .Nagtatag ng unang Great Khan ng Mongol Empire, na naging pinakamalaking kalapit na imperyo sa [kasaysayan](#) pagkatapos ng kanyang kamatayan ay naging makapangyarihan siya sa pamamagitan ng [pagkakaisa](#) sa maraming mga tribo ng Hilagang Silangang Asya. Inilunsad niya ang [pagsalakay](#) at pagsakop sa karamihan ng Eurasia. Sa pagtatapos ng kanyang buhay, ang Imperyo ng Mongol ay sumakop sa isang malaking bahagi ng Gitnang Asya at Tsina. Bago namatay si Genghis Khan, itinalaga niya si Ögedei Khan bilang kanyang kahalili

Ang pelikulang “ Mongol : The Rise of Ghenghis Khan ay ipinalabas noong 2007 na umani ng 15 panalo at 12 nominasyon mula sa iba’t ibang prestiyosong patimpalak sa iba’t ibang mundo.

GAWAIN 3. Patunayan Mo

Panuto: Ibigay ang tauhan, tagpuan at mahahalagang pangyayari sa dulang binasa. Iguhit at isulat ito sa loob ng bilog.

Isagawa

GAWAIN 4. Pagsusuri sa Elemento ng Dula

Panuto: Sagutin ang mga katanungan na nasa loob ng pentagon at patunayan ang sagot.

1. Makatotohanan ba ang pagganap ng mga tauhan batay sa diyalogo?

Sagot:

2. Akma ba ang tanghalan/tagpuan sa mga pangyayari sa akda?

Sagot:

3. Mahusay ba ang iskrip/banghay diyalogo ng dula? Bakit?

Sagot:

4. Naiuugnay mo ba sa iyong buhay ang mga pangyayari sa akda?

Sagot:

Pagyamanin/Karagdagang Gawain

GAWAIN 5: Ipaliwanag Mo

Panuto: Ipaliwanag ang ilang kaisipan o kulturang ipinapahiwatig mula sa dayalogo ng mga tauhan sa dula.

1. "Anong saklap na mapiit sa kulungang malupit?"

2. "Ika'y siyam na taong gulang na, sa edad mong iyang Temüjin ay dapat ka nang pumili ng iyong mapapangasawa".

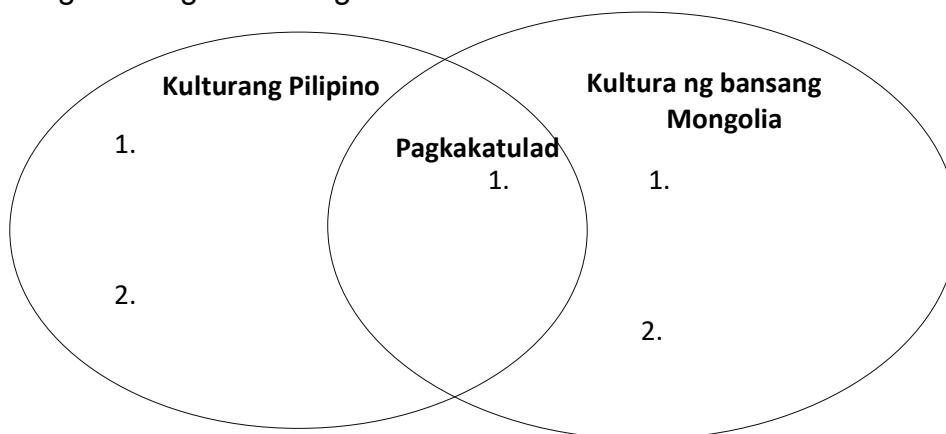
3. "Malaki ang atraso ko sa tribo, kaya't sa ganitong paraan ako'y makakabawi sa kanila".

4. "Sino ba naman ako para di-sumang-ayon sa iyong kagustuhan".

5. "Kung gayon, halina kayong dalawa at kausapin natin ang mga magulang mo Borte".

GAWAIN 6. Ihambing Mo

Anong kaugalian at kulturang Pilipino ang inilarawan sa akda? Ihambing ito sa dulang binasa gamit ang Venn diagram sa baba.

(Ikaapat at Ikalimang Araw)

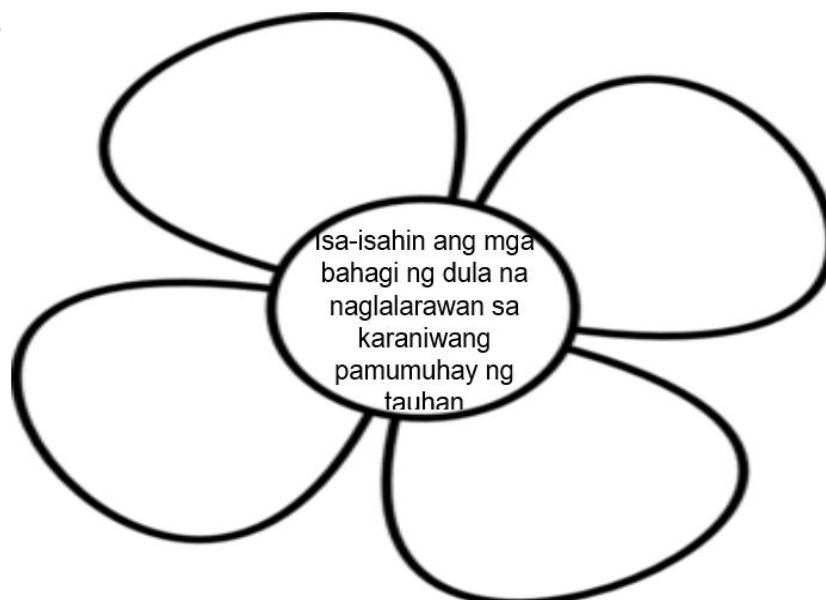
Alamin

1. Naiisa-isa ang mga bahagi ng dula na naglalarawan ng pang-araw-araw na pamumuhay at karanasan;
2. Nasusuri ang karaniwang pamumuhay ng mga tauhan;
3. Naihahambing ang napanood na dula batay sa mga katangian at elemento ng bawat isa.

Balikan

Panuto: Balikan ang mga pangyayari sa dulang “Munting Pagsinta” at ibigay ang hinihingi sa gitna ng bilog. Isulat ang sagot sa loob ng talulot ng bulaklak.

Tuklasin

Ang dula mula sa Mongolia ay pinangingibabawan ng buhay at relasyon ng mag-ama. Ito rin kaya ang lumitaw sa ikalawang dula na pag-aaralan o ibang pangyayari ng karaniwang pamumuhay ang masasaksihan? Iyong alamin. Basahin at unawain ang unang tagpo ng isang dula na inakda ni Julian Cruz Balmaceda.

Ang kwentong **“Dahil sa Anak”** na isinulat ni *Julian Cruz*

Balmaceda ay tungkol sa isang lalaking nagngangalang Manuel. Si Manuel ay nagmahal ng anak ng isang labandera na si Rita. Ang pagmamahalan nila Manuel at Rita ay nagbunga ngunit ito ay tinutulan ni Don Arkimedes. Hindi siya sang-ayon na magpakasal ang dalawa. Si Manuel ay nagpanggap na magpapari na lamang. Nang malaman ito ni Don Arkimedes, siya ay nagalit sapagkat mapuputol ang kaniyang pangalan at lahi kung si Manuel ay magpapari at ang kaniyang magiging apo ay magiging anak na ligaw. Sa bandang huli ay sumang-ayon na rin siya na magpakasal sina Manuel at Rita.

Suriin/Talakayin

DAHIL SA ANAK

ni Julian Cruz Balmaceda

Mga Tauhan ng Dula

ARKIMEDES

CRISTOBAL

MANUEL

RITA

Ang ayos ng tanghalan ay loob ng isang bahay-mayaman. Makikita sa loob ng bahay ang kasangkapang antik o sinauna. Ipalalagay rin na ang namamahay ay may ugaling mapaniwalain sa mga utos ng pananampalataya. Sa dakong kaliwa ng manonood ay naroon ang silid ng maybahay. Sa dakong kanan ay may mga bintana, At sa dulong kanan ay isang pintong patungong labas. Sa dulong kaliwa ay may isa ring pintong patungo sa isang panig ng looban ng bahay. Pagkaangat ng tabing ay makikitang nakaupo at nag-uusap ang magpinsang si Don Arkimedes at Don Cristobal.

Unang Tagpo

Si Don Arkimedes (suot pambahay) at Si Don Cristobal (suot panlakad).

CRISTOBAL: Liwanagin mo ang ating pinag-uusapan, primo, at kung makukuro mo ang magiging hangga'y maaaring magbago ka ng isipin at palagay.

ARKIMEDES: Ang lagay ba'y naparito ka upang ipagtanggol ang walang-hiyang iyan...?

CRISTOBAL: Isipin mo, primo, na ang tinatawag mong walang-hiya ay tunay mong anak Ang bugtong mong anak na iniwan sa iyo ng nasira

ARKIMEDES: *(Titindig at magpapahalata ng kapootan)*Primo....iya'y hindi ko na anak , mula sa mga sandaling iya'y maka-isip na gumawa ng napakalaking kasalanang gaya ng kanyang ginawa... siya'y hindi ko na anak... Siya'y hindi karapat-dapat na magtaglay ng aking apelyido... Kahiya-hiya...! Karima-rimarim...! Isang malaking batik iyan sa lahi ng mga Lakambayan... Oo, walang patawad ang kanyang ginawa...

CRISTOBAL: Huwag mong ipasupil sa iyong puso ang iyong isip...Ang nangyari sa inyong mag-ama'y nangyayari sa lahat...

ARKIMEDES: Nagkakamali ka, primo...hindi nangyari, kailanman sa aming lahi ang bagay na iyan ... Oo talagang walang-hiya, walangturing....walang....

CRISTOBAL: Dahan- dahan...

ARKIMEDES: Hindi, hindi ako makapagdahan-dahan, kapag naglalagablab ang aking isip sa galit ...Oo... walang pinag-aralan, bastos...

CRISTOBAL: Baka ipalagay tuloy ng mga kapitbahay na ako'y siya mong minumura at tinutungayaw...

ARKIMEDES: Ano ang mawawala sa akin ...? Pintasan ako ng buong bayan ... pulaan ako ng lahat... pagtawanan ako ng kahit sino... walang kailangan ...Hindi ba't ngayo'y pinagtatawanan na ako, pinupulaan at pinipintasan ng bala ng nakakikilala sa akin...?

CRISTOBAL : Natatalastas ko ang iyong ikinagagalit . Oo, hindi kita sinisisi ... sa palagay ko'y may matwid ka, datapwat lahat ay may kanyang hangganan ...Ang ginawa ng iyong anak ay isang bagay na di katakatakang gawin ng kabataan ngayon ... dahil sa kakapusan ng pagkukuro sa mararating...

ARKIMEDES :Primo... alam mo na kung gaano ang pagtatangi ko sa iyo, kaya kung pinahahalagahan mo ang ating parang magkapatid na pagsasama ay hinihiling kong huwag na nating pag-usapan ang bagay na iyan... *(palipas.)* Sapagka't makakain mo bang gawin sa iyo ng itinuturing mong bugtong na anak pa naman na ikaw ay dalhan ng isang apong ni di man lamang nagdaan sa simbahan ? kung sa bagay tayong lahat ay naging ama... ang aking ama ay naging ama rin ... ang ama ng aking ninuno ay naging ama rin ...ang ama ng...

CRISTOBAL: Oo, ang ama ng iyong ninuno ...ay naging ama rin.

ARKIMEDES:Ngunit ni isa ma'y di nagkaroon ng kapangahasang gaya ng kapangahasang ginawa ng aking'mabait' na anak...Sayang , sayang ang pagkakapagpaaral ko sa hayop na iyan...Oo, sayang...! Walang education...

CRISTOBAL: Ikaw rin ang masisisi sa nangyaring iyan at hindi ang anak mo lamang ... Pinalaki mo sa malabis na layaw ang iyong anak . Nalimutan mo ang sabi ni Florante na---

Ang laki sa layaw ,
Karaniwa'y hubad
Sa hatol at munit sa
aral ay salat...

ARKIMEDES: Nakita mo na? Sa bibig mo na rin nagmumula ang pagbibigay-sisi sa magulang, dahil sa kagagawan ng anak... saka ngayon ay ikaw ang mamamagitan upang huwag kong pansinin at alintanain ang kanyang kaalibughaan...?

CRISTOBAL:Dapat mong malaman, Primo, na ako man ay nagdadamdin sa nangyari, kaya't kinausap ko si Manoling at sinabi ko sa kaniya na ang kanyang ginawa ay pangit... napakapangit...!

ARKIMEDES-Kapangit-pangitan...!ang sabihin mo.

CRISTOBAL: Oo, Pangit pa sa dilang pangit...ngunit ano ang sinabi niya sa akin? "Tito Cristobal", ang sabi niya... "Ang nangyari ay nangyari na at hindi na natin maiuulit pa sa rati. Hindi ko maaaring itapon sa lansangan ang aking anak ..." At kung ang ginawa ng iyong anak, ay gaya ng ginagawa ng iba na ayaw kumilala sa laman ng kanyang laman, at sa dugo ng kanyang dugo...ano ang sasabihin mo?

ARKIMEDES:Lalo ko siyang mapapatay... Kung may pitong buhay man siya'y uutasin kong lahat...

CRISTOBAL: Mangyari pa... kaya ngayon, si Manoling ay wala ng paraang magagawa kundi ang magpasan ng tungkulin ng isang ama... at ang sabi nga niya: " ang nangyari'y nangyari na" At saka't sa ibig mo, primo... agwelo ka na ... isang bagong Arkimedes ang sumilang sa iyong angkan na siyang magpapakilos ng daigdig

ARKIMEDES: Agwelo?

CRISTOBAL:Mangyari, may apo ka na ... at di apo sa pakinabang kundi apong tunay... isang apong magdadala ng iyong pangalan... Arkimedes Lakambayan. Junior ...

ARKIMEDES: Iyan ang hindi maaari.

CRISTOBAL:Kung ayaw ka ng 'Junior ' ay tatawagin nating Arkimedes Lakambayan, II , nalalaman mo bang ipinanganak ang iyong apo ng mismong araw ng iyong ika-50 kumpleanyos?

ARKIMEDES:Basta kung ayaw kong ipamana sa kaniya ang aking ngalan at apelyido , ay ano ang kanyang magagawa? Maiaalis бага sa aking ipagkait ko ang aking pangalan sa iba?

CRISTOBAL :Diyan ka nagkakamali. Isang katutubong karapatan ng iyong apo na gamitin ang pangalang sa kaniya'y ukol. Iyan ang kayamanan mong maaaring kunin sa iyo ng iba sa harap-harapan, at ikaw ay di makakikibo. At saka isa pa: Kasalanan ba ng iyong apo na ang maging ama niya'y si Manuel, at ikaw ang maging nuno?

ARKIMEDES: Matanong kita : sino ang kamukha ng bata?

CRISTOBAL :Ikaw sa isang dako...

ARKIMEDES:Ano ang ibig mong sabihin?

CRISTOBAL: Kamukha mo sapagkat kung makasigaw ay abot sa kapitbahay.

ARKIMEDES:Demonyo...!

CRISTOBAL: At kung tumawa..walang iniwan sa kanyang agwela sa ina.

ARKIMEDES : Sa ina? Sa ina ni Rita? Ang labandera?...Isang butil na lamang upang kalusin ang salop... Oo....Iyan pa nga ang hindi ko malunok-lunok. Papasok sa silong ng bubong ng aking tahanan ang isang anak lamang ng labandera...! Pasasaan ka, oo pasasaan ka?

CRISTOBAL: Diyan ka nagkamali ng panukat, primo. Kilala ko ang ina ni Rita. Oo, labandera nga, ngunit ikaw ma'y hahanga sa babaeng iyon noong nabubuhay....Sa kaniyang sariling pagsisikap at sa likod ng di kakaunting pagtitiis, kahit gapang , iginapang ang pagpapaaral sa kaniyang bugtong na anak, si Rita nga, at una ang Diyos, si Rita'y nakatapos sa Normal School at nakapagturo sa paaralang bayan... Datapwat diyan siya nakilala ng iyong anak...Namatay ang kaniyang ina, at si Rita'y naiwan sa piling ng kaniyang tiya, na halos sunod-sunod na parang organo ang mga anak. Si Rita'y naalis sa pagtuturo, mula sa sandaling makilala ng mga pinuno ng paaralang bayan ang kaniyang kalagayan... at ngayo'y mag-ina silang sasagutin ng iyong anak...

ARKIMEDES: Samakatuwid, ang Ritang iyang anak ng labandera'y....

CRISTOBAL: Isang babaeng malinis , maypuri, maydangal...at maliban sa munting batik na nilikha ng kalikutan at kagandahang lalaki ng iyong anak...ay walang maisusurot sa kaniya ang makasalanang lipunan ng mga tao.

ARKIMEDES: Di kung gayon ay mag-iisang buwan na ang anak?

CRISTOBAL: Oo, isang buwan at labintatlong araw...

ARKIMEDES: At hindi pa nabibinyagan?

CRISTOBAL:Hindi pa, sapagkat ang ibig nila'y magpakasal muna bago pabinyagan ang iyong apo...

ARKIMEDES:O, ay ano ang kanilang ginagawa? Bakit di pakasal kung pakakasal, at pabinyagan ang bata, upang lumaking moro at simaron...

CRISTOBAL: Kung sa bagay kapwa nangasagulang maging si Manuel , maging si Rita...ngunit palibhasa'y ibig ni Manuel na mahugasan ang kaniyang pagkakasala , kaya ang hinihintay ay ang iyong pahintulot...

ARKIMEDES: Pahintulot? Aanhin pa ang pahintulot? Nang siya ba'y magtayo ng 'templo' ay nangailangan ng aking pahintulot ? Komporme na akong siya'y mag-asawa , kung ibig niya, upang mailigtas sa kasalanan ang

kaniyang walang malay na anak... ngunit kung ako pa ang magiging alkagwete na magbibigay ng pahintulot... ay iyan ang hindi maaari. Sinabi mong sila'y maylayang pakasal.... Aber... pakasal sila, at tapos ang kwento. (Palipas) Hindi ko sinisisi ang bata ... ang sinisisi ko'y ang ama't ina ... kaya kung ibig nila'y pakasal sila, kahit makasanlibo at ako'y di kikibo , sapagkat sinabi ko sa iyo na malaon nang nayari ang aking pasiya: ako'y walang anak. Ako'y nagkaroon ng isang anak na suwail, at ang suwail na yao'y malaon ko nang ipinagtulos ng kandila.

CRISTOBAL : Bueno.... Kung mag-uulit tayo ng salitaan ay hindi na kita sasagutin. Naganap ko na ang aking tungkulin : “ Ang paalaala'y gamot sa taong nakalilimot....” anang kasabihan. Napaalalahanan na kita, ngunit kung ikaw ang nagkukusang lumimot sa iyong tungkulin, ay wala akong magagawa.

ARKIMEDES: Pinasasalamatan kita , pinsan... ngunit bago ka umalis , ay utang na loob sa iyo, kung makikita mo si Manoling, sabihin mo lamang na ibig ko siyang makausap. Kapag sa unang tanungan namin ay di sumagot sa akin ng tama ... o nasirang Manoling siya o ako'y hindi na si Arkimedes...

CRISTOBAL :Oo, nariyan lamang si Manolo Tatawagin ko. (tutungo sa may pinto at babalik) Ngunit ang paalaala ko lamang sa iyo ... Huwag mong kalilimutang si Manoling ay iyong anak.

ARKIMEDES:Nalalaman ko. Oo... hindi ko kalilimutan na siya'y aking anak...

CRISTOBAL :At hindi mo dapat pagbubuhatan ng kamay...

ARKIMEDES:Bakit ko pagbubuhatan ng kamay?

CRISTOBAL: Nakikilala kita ... kapag nagdidilim ang iyong isip ay gumagawa ka ng di mo nalalaman....

ARKIMEDES:Oo, nalalaman ko....

CRISTOBAL: At isaisip mo na ikaw man, at ako man, ay nagdaan din tayo sa kabataan....

ARKIMEDES: Pero, tatawagin mo ba, o ako ang tatawag.....?

CRISTOBAL: Oo, ako ang tatawag... Ay, Arkimedes.... Arkimedes!

(Papasok sa pintong kanan , samantala'y yao't dito sa buong bahay si Arkimedes na bulong ng bulong at kumpas ng kumpas.)

Naunawaan mo ba ang iyong binasa? Upang masukat natin ang iyong pag-unawa sagutin at gawin ang mga inihanda sa baba.
--

Panuto: Suriin ang talaan ng kahulugan sa kolum na **PAHALANG** at **PABABA**. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

[illegible]

- 1.Lagablab
3. Batik
4. Lolo at Lola
- 5.Labis na pagluluwag

1. Irresponsable
2. Kumpleanos

Panuto: Sagutin ang mga sumusunod na tanong batay sa binasang dula.

1. Ano ang paksa ng binasang dula?

2. Paano nga ba nagkakilala sina Manuel at Rita?

3. Bakit labis na lamang ang galit na naramdaman ni Don Arkimedes sa anak?

4. Bakit ganun na lamang kababa ang tingin ni Don Arkimedes kay Rita?

5. Sa huling bahagi ng dula, napatawad ba ni Don Arkimedes si Manuel? Patunayan.

Isaisip

Bagama't parehong nagsasalaysay ang maikling kwento at dula may pagkakaiba pa rin ito sa isa't isa. Sa baba ay ang bahagi at katangian ng isang dula upang iyong masuri at mapag-aralan.

1. Yugto – ito ang bahaging pinanghahati sa dula. Inilalahad ang tabing bawat yugto upang makapagpahinga ang mga nagtatanghal gayon din ang mga nanonood.
2. Tanghal – kung kinakailangang magbago ang ayos ng tanghalan, ito ang ipinanghahati sa yugto
3. Tagpo – ito ang paglabas masok ng mga tauhang gumaganap sa tanghan

Mga Katangian at Sangkap ng Dula

1. Tagpuan – panahon at pook kung saan naganap ang mga pangyayaring isinaad sa dula .
2. Tauhan – ang mga kumikilos at nagbibigay-buhay sa dula .
ng higit na isang suliranin ang isang dula
3. Sulyap sa suliranin – maaaring mabatid ito sa simula o kalagitnaan ng dula na nagsasadya sa mga pangyayari ; maaaring magkaroon Saglit na kasiglahan – saglit na paglayo o pagtakas ng mga tauhan sa suliraning nararanasan.
4. Tunggalian – ang tunggalian ay maaaring sa pagitan ng mga tauhan , tauhan laban sa kanyang paligid , at tauhan laban sa kanyang sarili .
5. Kasukdulan – dito nasusubok ang katatagan ng tauhan .
6. Kakalasan – ang unti-unting pagtukoy sa kalutasan sa mga suliranin at pag-ayos sa mga tunggalian .
7. Kalutasan – sa sangkap na ito nalulutas , nawawaksi at natatapos ang mga suliranin at tunggalian sa dula .

Gawain 3: Paghahambing

Panuto: Gamit ang talahanayan sa baba ihambing ang dalawang dulang binasa

“ Munting Pagsinta” at “ Dahil sa Anak” sa dulang iyong napanood o nabasa. Isulat sa *short bond paper* ang inyong sagot. Huwag kalimutang isulat ang pangalan, taon at pangkat at bilang ng modyul.

Elemento/katangian /bahagi ng dula	Munting Pagsinta	Dahil sa Anak	Dulang napanood/nabasa Pamagat : _____
Tagpuan			
Tauhan			
Suliranin			
Solusyon			
Kaisipang nangibabaw			
Kulturang Ipinakita			

Isagawa

Ang dula ay malapit sa mga kabataan ngayon dahil na rin sa ilang dayologo at pangyayari na maiuugnay sa karanasan at maaaring makikita sa kasalukuyang kalagayan ng lipunan. Kaya naman pag-aralan ang mga pangyayari sa baba at iugnay sa sarili.

Gawain 4: Pag-uugnay

Panuto: Iugnay ang mga dayalogo na hinango sa dula sa sariling karanasan o isyung panlipunan. Isulat ito sa iyong sagutang papel.

- 1."Iya'y hindi ko na anak, mula sa mga sandaling iya'y makaisip na gumawa ng napakalaking kasalanang gaya ng kanyang ginawa..siya'y hindi ko na anak"

2. "Ang ginawa ng iyong anak ay isang bagay na di kataka-takang gawin ng kabataan ngayon... dahil sa kakapusan ng pagkukuro sa mararating"

- 3."Si Manoling ay wala ng paraan at magagawa kundi ang magpasan ng tungkulin ng isang ama".

- 4."Isang katutubong karapatan ng iyong apo na gamitin ang pangalan na sa kaniya'y ukol"

- 5."Ikaw rin ang masisisi sa nangyaring iyan at hindi ang anak mo lamang..Pinalaki mo sa malabis na layaw ang iyong anak"

Pagyamanin/ Karagdagang Gawain

Gawain 5: Lagyan ng (\checkmark) ang pahayag kung karapat-dapat itong gawin ng isang kabataan at (X) naman kapag hindi. Isulat ang sagot sa papel.

- _____ 1. Magsunog ng kilay upang makapagtapos ng pag-aaral.
- _____ 2. Magpakalugmok sa bisyo upang maging masaya lagi.
- _____ 3. Makinig at sumunod sa payo ng magulang.
- _____ 4. Pangalagaan ang sarili upang malayo sa Covid-19.
- _____ 5. Maghanap ng barkadang masasandalan upang maging masaya.

Alamin

1. Naiisa-isa ang mga ginamit na kohesyong gramatikal sa mga dayalogo ng dula;
2. Nagagamit ang angkop na pang-ugnay sa pagsulat ng dula;
3. Naisusulat ang isang maikling dula tungkol sa karaniwang buhay ng isang pangkat ng tao sa ilang bansa sa Asya.

Balikan

Panuto: Lagyan ng (✓) ang mga pangyayaring naganap sa dulang “Dahil sa Anak” at (X) kapag hindi.

- _____ 1. Nagtungo si Don Cristobal sa tahanan ni Don Arkimedes
- _____ 2. Hindi niya nagawang kumbensihin si Don Arkimedes
- _____ 3. Nagkakilala si Manuel at Rita sa paaralang pinagtatrabahuan nito
- _____ 4. Lumaki na lamang ang anak ni Manuel nang hindi nakikita ang lolo
- _____ 5. Labis ang galit ni Don Arkimedes sa ginawa ng anak

Tuklasin

May mga pahayag sa binasang dula ang ginamitan ng mga kohesyong gramatikal upang maging mahusay sa pagbuo at paglahad ng mga diyalogo. Malaki ang maitutulong nito sa pag-aaral at pagpapatibay ng kaalaman sa pagbuo mo ng diyalogo.

Ang Cohesive device reference o kohesyong gramatikal na pagpapatungkol ay mga salitang nagsisilbing pananda upang hindi paulit-ulit ang mga salita.

Mga halimbawa:

Ito , dito , doon , iyon (para sa lugar / bagay/ hayop)
Sila , siya , kanila , kaniya (para sa tao/hayop)

Nahahati ito sa dalawa, ang Anapora at Katapora.

1. Anapora – ito ay panghalip na ginagamit sa hulihan bilang pananda sa pinalitang pangngalan sa unahan.

Mga halimbawa:

- A) Kung makita mo si Manoling, sabihin mo lamang na ibig ko **siyang** makausap.
- B) Si Rita'y nakapagturo sa paaralang bayan, diyan **siya** nakilala ng iyong anak.

2. Katapora – ito ang panghalip na ginagamit sa unahan bilang pananda sa pinalitang pangngalan sa hulihan.

- A) **Siya'y** hindi karapat-dapat na magtaglay ng aking apelyido, si Manoling ay kahiya-hiya!
- B) Ano ang mawawala sa akin pintasan man **nila** ako, pulaan man ako ng mga tao?

Suriin/Talakayin

Pagsasanay 1: Suriin ang mga pahayag sa baba at isulat ang kohesyong gramatikal na ginamit at tukuyin kung ito ay **anapora** o **katapora**.

- _____ 1. Nagtungo sa malayong lugar ang mag-ama kaya hindi na sila nagpapatay-patay.
- _____ 2. May atraso si Yesujeii doon kaya sa tribong Merit pipili ng mapapangasawa ang anak.
- _____ 3. “Temujin, bilisan mo na riyan”
- _____ 4. Nagtungo si Temujin sa ama at ipinakilala niya si Borte.
- _____ 5. Si Borte ang kanyang napili siya ang babaeng kanyang pakakasalan.

Pagsasanay 2: Punan nang wastong kohesiyong gramatikal ang patlang ng bawat pahayag. Tukuyin kung ito ay **anapora** o **katapora**. Isulat ang sagot sa papel.

- _____ 6. _____ ang anak na suwail kaya si Manuel ay hindi matanggap ng ama.
- _____ 7. Matapos _____ makipagkasundo sa magulang ni Borte sina Temujin at Yesujeii ay umuwi na rin.
- _____ 8. Nakilala ni Temujin si Borte at agad _____ napaibig sa dalaga.
- _____ 9. Napadpad siya sa isang dampa at _____ niya nakilala ang dalaga.
- _____ 10. Isang anak ng labandera ang napangasawa ni Manuel _____ ay ikinagalit ni Don Arkimedes.

Isaisip

Alam mo ba na...

Ang mga panghalip bilang panghalili sa pangngalan ang ginagamit sa mga kohesiyong gramatikal. Bukod sa mapapadali at mapapaikli ang iyong pahayag maiiwasan nito ang paulit-ulit na pagbanggit ng pangngalan sa loob ng pangungusap. Ito'y karikitan sa isang pahayag upang masarap basahin at pakinggan at madaling unawain.

Kaya balikan ang mga diyalogo sa mga dulang binasa “Munting Pagsinta” at “Dahil sa Anak” at gawiin ang nasa baba.

Pagsasanay 3: Piliin ang mga pahayag o diyalogo sa dulang “Munting Pagsinta” at “Dahil sa Anak” na ginamitan ng kohesiyong gramatikal at tukuyin kung ito ba ay anapora o katapora. Kopyahin sa papel ang talahanayan at isulat ang iyong sagot.

Pahayag / Diyalogo	Kohesiyong Gramatikal (Anapora o Katapora)
1.	
2.	
3.	
4.	

(Ikawalong Araw)

Isagawa

GAWAIN 1: Pagsulat ng Dula

Panuto: Sumulat ng isang maikling eksena ng isang dula tungkol sa karaniwang pamumuhay ng mga Pilipino sa panahon ng Enhance Community Quarantine dulot ng COVID-19 pandemya. Gumamit ng isang *short bond paper* para dito. Gawing gabay ang rubriks sa pagmamarka.

RUBRIKS SA PAGSULAT

Krayterya	Napakahusay 25 pts.	Mahusay 22 pts.	Nalilintang 20 pts.	Nagsisimula 19 pts.
<i>Nilalaman</i>	Orihinal at nauugnay sa paksa ang dula	Orihinal ang nilalaman ng dula	May ilang kakulangan sa nilalaman ang dula.	Maraming kakulangan sa nilalaman ang dula
<i>Presentasyon</i>	Maayos ang daloy, Nauunawaan ang diyologo ng dula	Maayos na nailahad ang diyologo	Hindi gaanong maayos na nailahad ang ang dayalogo ng dula	Hindi maayos na nailahad ang isinulat Hindi gaanong nauunawaan ang diyologo.
<i>Organisasyon</i>	Organisado, malinaw, at may tamang pagkasunod-sunod ng mga pangyayari sa dula	Malinaw at maayos ang pagkasunod-sunod ng mga pangyayari sa dula	May ilang bahagi na hindi maayos ang pagkasunod-sunod ng mga pangyayari sa dula	Hindi maayos ang pagkasunod-sunod ng mga pangyayari sa dula.
<i>Kohesiyong Gramatikal</i>	Wasto lahat ang ang pagkakagamit ng mga kohesiyong gramatikal sa mga diyalogo	May isa o dalawang maling pagkakagamit ng mga kohesiyong gramatikal sa mga diyalogo	May tatlo o apat ang maling pagkakagamit ng mga kohesiyong gramatikal sa mga diyalogo	May lima o higit pang maling pagkakagamit ng mga kohesiyong gramatikal sa mga diyalogo
Kabuuan = 100 puntos				

Pagyamanin/ Karagdagang Gawain

Gawain 2: Isulat ang iyong refleksyon sa araling ito gamit ang larawan sa baba .

Tayahin

Panuto: Basahin at unawain ang bawat aytem. Isulat ang titik ng tamang sagot sa hiwalay na buong papel. Huwag kalimutang isulat ang pangalan, taon at pangkat at bilang ng modyul. Isumite kasabay ng gawain na subukin.

1. Ang ayos ng tanghalan ay loob ng isang bahay-mayaman. Makikita sa loob ng bahay ang kasangkapang antik. Ang paglalarawang inilahad ay anong katangian ng dula?
A. tauhan B. tagpuan C. tunggalian D. tanghalan
2. Ang mga sumusunod ay elemento ng dula **MALIBAN SA**
A. iskrip B. tauhan C. direktor D. talinghaga
3. “Itay ako’y masyado pang bata para sa bagay na iyang. Ang kasal ay sa matatanda lamang”. Ang sinalungguhitang salita ay nagpapatungkol sa salitang _____
A. bata B. itay C. kasal D. matatanda
4. Ang halimbawang diyologo sa bilang 3 ay isang kohesyong gramatikal na _____
A. anapora C. katapora at anapora
B. katapora D. anapora at katapora
5. Ang mga sumusunod ay karaniwang pamumuhay ng tao sa nabasang akda maliban sa;
A. Pagtakwil ng magulang sa anak
B. Maagang pag-aasawa ng mga anak
C. Paggaya ng anak sa narating ng ama
D. Paghingi ng pahintulot ng anak sa ama sa pag-aasawa
6. Ito ang pinakakaluluwa ng isang dula?
A. iskrip B. tauhan C. direktor D. manonood
7. Bakit kaya nais na pakasalan ni Temujin si Borte?
A. Siya ang dalagang una niyang nakilala.
B. Masyado pa siyang bata upang magpakasal.
C. Hindi niya kilala ang babaeng pakakasalan niya.
D. Dahil taga ibang tribo ang kanyang pakakasalan.
8. Sa dulang “Dahil sa Anak” aling bahagi nito ang malapit sa kaugalian nating mga Pilipino?
A. Ang ama ang nagdedesisyon sa isang tahanan.
B. Pamimili ng magulang sa mga bagay na ibubuti ng anak
C. Ipinagkakasundo ng magulang ang anak sa mayamang pamilya
D. Pagpapahalaga ng magulang sa magandang kinabukasan ng anak

9. Ito ay mga salitang pagpapatungkol ng nagsisilbing pananda upang hindi paulit-ulit ang mga salita.
 - A. modals
 - B. transitional Devices
 - C. kohesiyong Leksikal
 - D. kohesiyong Gramatikal
10. Ang COVID-19 ay matinding hamon na kinakaharap ng mga Pilipino ngayon. Ito rin ang nagpapahirap sa mga bansa sa buong mundo. Ang pangungusap ay isang halimbawa ng kohesiyong gramatikal na_
 - A. anapora
 - B. katapora
 - C. katapora at anapora
 - D. anapora at katapora
11. Ito ay kahalagahan ng kohesiyong gramatikal na pagpapatungkol sa pagbuo ng mga pahayag o dayalogo maliban sa?
 - A. Mdaling unawain ang pangungusap
 - B. Napaiikli nito ang mga pangungusap
 - C. Binibigyang-turing nito ang mga pangngalan
 - D. Iniiwasan nito ang pag-uulit ng mga pangngalan
12. Alin sa mga sumusunod ang hindi nagpapakita ng karaniwang pamumuhay ng mga Pilipino sa panahon ng pandemya?
 - A. Ipinagpatuloy pa rin nila ang kanilang kasalan
 - B. Naghahanap ng pagkakakitaan tulad ng online selling.
 - C. Dumidiskarte sa paghahanap buhay at pagluluto ng pagkaon
 - D. Nananatili ang buong pamilya sa loob ng tahanan dahil sa ECQ.
13. Sa dakong kaliwa ng nanonood ang silid ng may bahay. Sa dakong kanan ay may bintana at sa dulong kanan ay isang pinto. Ang pahayag ay naglalarawan sa___?
 - A. tauhan
 - B. tagpuan
 - C. director
 - D. manonood
14. Bakit mabisa ang dula sa paglalarawan ng karaniwang buhay?
 - A. Dahil ito ay hinango sa totoong buhay
 - B. Ito ay kathang-isip lamang ng may-akda
 - C. Makatotohanan ang mga eksena at tagpo
 - D. Ipinapakita dito ang nagaganap sa buhay ng tao
15. Si Rita ay anak ng isang labandera. Isang babaeng malinis, may puri at may dangal si Rita. Kung aayusin ang pahayag na ito at gagamitan ng kohesiyong gramatikal, anong pagpapatungkol ang angkop?
 - A. Sila
 - B. Ako
 - C. Kanila
 - D. Siya

Sanggunian:

Panitikang Asyano 9 (Modyul ng mag-aaral sa FILIPINO)

https://www.wikiwand.com/tl/Genghis_Khan

<https://www.pinterest.ph/pin/480126010266111315/>

<https://www.pinterest.ph/pin/60306082491685942/>

<http://clipart-library.com/clipart/flower-clipart-black-and-white-21.htm>

<http://clipart-library.com/white-board-clipart.html>